

UURINGU PAKKUMUSE KUTSE

Kultuuripärandi poliitikavaldkonna analüüs

Töö lõppväljund	Uuringu raport koos lisade ja esitlusega
Pakkumuse vorm	Pakkuja esitab kuni 5-leheküljelise pakkumuse, mis sisaldab töökorralduse, meeskonna, riskide ja tegevuskava kirjeldust
Metoodiline põhimõte	Tellimus kirjeldab oodatavad tulemused; konkreetne metoodika on pakkuja ettepanek ja kooskõlastatakse tellijaga
Tellimuse fookus	Kultuuripärandi poliitikavaldkonna TO-BE kaardistus, valdkondadeülese koordineerimismudeli alternatiivid ja soovitatud mudel ning Rahvusarhiivi rolli ja võimaliku haldusala paiknemise analüüs
Pakkumuse maksimaalne hind	15 000 € (sh. käibemaks)
Tööde teostamise lõpptähtaeg	18.12.2026

1. Probleemipüstitus

Kultuuriministeerium vajab otsustamiseks kasutatavat ettepanekut, milline võiks olla Eesti kultuuripärandi poliitikavaldkonna kujundamise ja rakendamise terviklik korraldus. Kultuuripärandi poliitika valdkond hõlmab muu hulgas muinsuskaitset, muuseume, raamatukogusid, rahvakultuuri ja vaimset kultuuripärandit, digitaalset kultuuripärandit ning arhiivipärandit. Seni on need valdkonnad arenenud paljuski eraldi õigusraamistike ja asutuste ning üksikute alavaldkondade üleste tegevuskavade (nt digitegevuskava) ja koostöövormide kaudu.

Praeguses korralduses ei ole alavaldkondade ülene pärandipoliitika vaade vastavate horisontaalsete tegevuste tasandil piisavalt selgelt sõnastatud ning seega ka rakendatud. Kogumise, säilitamise, digiteerimise, kasutamise, andmestandardite, kompetentside, riskide, rahastuse ja mõju hindamise küsimusi käsitletakse valdavalt alavaldkondade kaupa, mistõttu vajavad selgemat käsitlust nende omavahelised seosed, prioriteedid ja ühine juhtimine. Uuring peab aitama hinnata, kas kultuuripärandi strateegiliste eesmärkide (Kultuur 2030 arengukavas) saavutamiseks piisab olemasolevate koostöövormide täpsustamisest ja parendamisest või on põhjendatud kesksema pärandipoliitika valdkonna ja koordineerimismudeli kujundamine. Senise toimimisloogika analüüsimine on eriti oluline

ressursside piiratust arvestades leidmaks uusi innovatiivseid lahendusi eesmärkide saavutamiseks piiranguid arvestades.

Uuringu teine fookus on Rahvusarhiivi roll kultuuripärandi poliitikavaldkonnas ja selle võimalik institutsionaalne paiknemine. Analüüs ei eelda Rahvusarhiivile uute ülesannete lisamist, vaid hindab, milline oleks asutuse roll eelnevalt kaardistatud kultuuripärandi poliitikavaldkonnas ning kas paiknemine Kultuuriministeeriumi või mõne muu ministeeriumi valitsemisalas toetaks selle rolli täitmist.

2. Uuringu eesmärk

Uuringu eesmärk on koostada kultuuripärandi poliitikavaldkonna kujundamise ja rakendamise horisontaalsete tegevuste TO-BE kaardistus ning esitada tellijale soovitatud tulevikumudel koos võrreldavate alternatiividega. Analüüs peab andma otsustusala, kas parem koordineerimine eeldab olemasolevate koostöövormide tugevdamist, kesksemat poliitika kujundamist ja rakendamist, ülesannete ja vastutuse täpsustamist või struktuurseid muudatusi.

Uuring peab käsitlema võrdselt kahte analüüsisuunda: kultuuripärandi alavaldkondade ülest koordineerimismudelit horisontaalsete teemade lõikes ja Rahvusarhiivi rolli selles mudelis. Esimeses tuleb määratleda pärandipoliitika horisontaalsete tegevuste võimalik sisuline ulatus, kaasatavad asutused ja juhtimisloogika. Teises tuleb hinnata Rahvusarhiivi valitsemisala muutuse võimalikku lisaväärtust ja riske ning alternatiivseid paiknemis- või koordinatsioonimudeleid.

Rahvusvahelist võrdlust kasutatakse vajaduse korral lisakontekstina. Pakkuja täpsustab tellijaga töö algusfaasis, milliseid võrdlusriike kasutatakse.

3. Uurimisküsimused

Uuring peab vastama küsimustele, millised on kultuuripärandi valdkonna praegused peamised väljakutsed ning millised probleemid tulenevad alavaldkondade ülese vaate ja koordineerimise ebapiisavusest. Samuti tuleb selgitada, millistest horisontaalsetest tegevustest teemadest (kogumine, kirjeldamine, uurimine, säilitamine, digiteerimine ja kasutamine) pärandipoliitika võiks koosneda ning millistes küsimustes on ühine koordineerimine kõige vajalikum.

Analüüs peab hindama, kas kesksem kultuuripärandi poliitikavaldkonna kujundamine ja rakendamine annaks võrreldes tänaste koostöövormidega selget lisaväärtust. Selleks tuleb käsitleda juhtimise selgust, võimalike dubleerimiste ja lünkade olemasolu ja nende vähendamise võimalusi, alavaldkondade üleste prioriteetide seadmist (nt rahastuse, taristu jms osas), andme- ja mõõdikuloogika ühtlustamist ning pärandi kasutamise ja kättesaadavuse parandamist.

Rahvusrhiivi analüüs peab vastama, milline on asutuse võimalik roll kultuuripärandi poliitikavaldkonnas ilma uusi ülesandeid lisamata. Hinnata tuleb, kas Rahvusrhiivi paiknemine Kultuuriministeeriumi või mõne muu ministeeriumi valitsemisalas toetaks seda rolli paremini ning millised oleksid kummagi valiku mõjud poliitika terviklikkusele, asutuse toimimisele, teenustele, partneritele, ressurssidele, õigusraamistikule, digitalistule ja riskidele.

4. Uuringu skoop

4.1 Rahvusvaheline võrdlus

Rahvusvahelise võrdluse eesmärk on anda Eesti otsustusvajaduse seisukohalt vajalik lisakontekst. Võrdlus ei pea olema mahukas ega iseseisev eesmärk, kuid peab aitama hinnata, millised juhtimisstruktuuri korralduslikud elemendid võiksid Eesti kontekstis olla rakendatavad, vajaksid kohandamist või ei ole põhjendatud. Rahvusrhiivi küsimuses võib võrdlus käsitleda arhiiviasutuste ülesandeid, paiknemist ja arhiivipoliitika kujundamise ja rakendamise korraldust.

4.2 Kultuuripärandi poliitikavaldkonna kaardistus

Kaardistus peab käsitlema pärandi kogumise, kirjeldamise, uurimise, säilitamise, digiteerimise ja kasutamise tervikahelat. Skoobi eesmärk ei ole detailne tegevusinventuur, vaid TO-BE vaade, mis võimaldab otsustada kultuuripärandi poliitikavaldkonna sisulise ulatuse, juhtimisloogika ja koordineerimismudeli üle. Fookus on dubleerimise ja lünkade vähendamisel, füüsilise ja digitaalse pärandi säilitamisel, digiteerimise prioriteetidel ja standarditel, kasutajakesksel kättesaadavusel ning infosüsteemide koostalitlusvõimel.

Lisaks peaks käsitlema valdkonnaülest andme- ja standardiloogikat, koostöö- ja valitsemismudelit, mõju hindamist, kompetentse ning riske. Analüüs peab näitama, milliseid ühiseid põhimõtteid, struktuure ja protsesse on vaja, et pärandipoliitikat terviklikumalt juhtida. Täpsem analüüsitavate aspektide komplekt on pakkuja kujundada.

4.3 Rahvusrhiivi roll kultuuripärandi poliitikavaldkonnas

Rahvusrhiivi rolli analüüs peab olema eraldi teemaplokk. See lähtub eeldusest, et Rahvusrhiivi põhiülesanded ei muutu, ning hindab asutuse rolli loodava kultuuripärandi poliitikavaldkonna raamistiku piires. Käsitleda tuleb Rahvusrhiivi praeguste ülesannete seost kultuuripärandi poliitika kujundamise ja rakendamisega, suhteid teiste mäluasutustega ning valitsemisala muutuse võimalikku mõju.

Analüüs peab andma piisava otsustusala, kas Rahvusrhiivi valitsemisala muutmine toetaks kultuuripärandi poliitika terviklikkust või oleks sama eesmärk saavutatav muu koordinatsioonimudeli kaudu. Analüüs peab välja tooma alternatiivsed stsenaariumid ja nende võrdluse.

5. Oodatavad tulemused ja väljundid

Uuringu lõplik väljund on kirjalik raport koos lisade ja tellijale esitletava kokkuvõttega. Raport peab olema metoodiliselt läbipaistev, struktureeritud ja juhtimisotsuste tegemiseks kasutatav. Selgelt tuleb eristada dokumentidest ja andmetest tuletatud leiud, kaasamise põhjal kujundatud hinnangud ning teostaja analüütilised soovitusel.

TO-BE kaardistus peab andma ülevaate kultuuripärandi poliitikavaldkonna sisulisest ulatusest, valdkondadeülesest koordineeritavatest teemadest ning sobivast juhtimis- või koostöömudelitest. Vajaduse korral tuleb kasutada skeeme või muid visualiseeritud kirjeldusi, mis aitavad alternatiive võrrelda.

Rahvusarhiivi analüüsiplokk peab andma eraldi järelduse Rahvusarhiivi rolli kohta kultuuripärandi poliitikavaldkonnas ning hindama, kas ja millistel tingimustel toetaks seda rolli paiknemine Kultuuriministeeriumi või mõne muu ministeeriumi valitsemisalas. Analüüs peab käsitlema ka koordinatsiooni, teenuste toimimist, õiguslikke ja organisatsioonilisi eeldusi, riske ning alternatiivseid viise sama eesmärgi saavutamiseks.

6. Pakkumuse sisu ja vorminõuded

Pakkuja esitab kuni 5-leheküljelise pakkumuse ilma lisadeta. Lisades võib esitada CV-d, varasemate tööde lühikirjeldused või muud sobivust tõendavad materjalid. Pakkumus peab võimaldama hinnata töö sisulist arusaama, teostatavust, riske ja tulemuste kvaliteeti.

Pakkumuses tuleb kirjeldada töö teostajad, rollid, asjakohane kogemus ja hinnanguline tööjaotus. Meeskonnal peab olema piisav pädevus avaliku sektori toimemudelite, organisatsioonianalüüsi, kultuuripärandi või sarnaste valdkondade, finants- ja ressursianalüüsi ning andme- ja protsessianalüüsi käsitlemiseks.

Pakkumus peab sisaldama töö etappe, vahetulemusi, ajakava, hinnangulist töömahtu, peamisi riske ja nende maandamise viise. Samuti tuleb kirjeldada üleantavad vahe- ja lõpptulemid ning kvaliteedi, metoodilise läbipaistvuse ja praktilise kasutatavuse tagamise viisid.

7. Töökorraldus ja koostöö tellijaga

Uuring viiakse läbi koostöös tellijaga. Töö alguses lepitakse kokku lõplik tööplaan, vahekohtumised, andme- ja dokumendivajadused, kaasatavad osapooled ning tagasisidestamise kord. Metoodiline tervikvastutus ja tulemuste koostamine jääb teostajale.

Avakohtumisel täpsustatakse uuringu fookus, rahvusvahelise võrdluse ulatus, lähtekoha kaardistuse detailsus, Rahvusarhiivi analüüsiploki käsitus ja stsenaariumide eeldatav arv. Töö käigus esitab teostaja tellijale vahekokkuvõtted TO-BE kaardistuse, Rahvusarhiivi analüüsi ja stsenaariumide kohta.

Olulised metoodilised valikud kooskõlastatakse tellijaga. Teostaja võib kasutada intervjuusid, töögrupe, dokumendi- ja andmeanalüüsi, protsessikaardistust, võrdlevat analüüsi ja muid põhjendatud meetodeid, kui need toetavad uuringu eesmärki ja väljundite kvaliteeti.

8. Pakkumuste hindamise kriteeriumid

Pakkumuste hindamiseks moodustatakse hindamiskomisjon. Kvalitatiivseid kriteeriume hinnatakse individuaalselt vastavalt osakaalule skaalal 30/15, 20/10 või 10/5 punkti. Maksumuse hindamisel saab madalaima hinnaga pakkumus maksimaalse arvu punkte ning teised pakkumused proportsionaalselt vähem valemiga „madalaim väärtus“ / „pakkumuse väärtus“ × „osakaal“. Edukaks tunnistatakse enim väärtuspunkte saanud pakkumus; maksimaalne tulemus on 100 punkti.

Kriteerium	Hindamiskriteeriumi osakaal	Hindamise sisu
Sisuline arusaam ja lähenemine	30	Kvalitatiivne: Pakkuja mõistab otsustusvajadust ning pakub tulemusele orienteeritud analüütilise lähenemise.
Töökorraldus, ajakava ja riskide maandamine	15	Kvalitatiivne: Tegevuskava on realistlik, tööpaketid on loogilised, riskid on tuvastatud ja maandamismeetmed usutavad.
Meeskonna pädevus	15	Kvalitatiivne: Meeskonnal on asjakohane kogemus töö teostamiseks.
Maksumus	40	Kvantitatiivne